

KRISTUS KUNINGA SUURPÜHA B AASTAL

(Esimene lugemine Tn7 ,2a.13b-14)

Lugemine prohvet Taanieli raamatust:

Mina, Taaniel, nägin öises nägemuses: ja vaata, taeva pilvedega tuli keegi, kes oli Inimesepoja sarnane. Ta tuli elatanu juurde ning viidi tema ette. Ja tema kätte anti valitsemine, au ja Kuningriik. Kõik rahvad, hõimud ja keeled teenisid teda. Tema valitsemine on igavene valitsemine, mis ei lõpe. Ning tema kuningriik ei kao.

See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps93 ,1. 2-3. 4-5 R:1a)

R: Issand on kirkuse kuningas.

Issand on kuningas, kirkusega on ta rüütatud.

Issand on rüütatud, võimusega võötatud.

Tema on kinnitanud maailma

nii, et see ei vangu.

R:

Sinu aujärg on kindel muistsest ajast,

sina oled igavesest ajast.

Jõed tõstsid oma häält, jõed tõstsid võimukalt oma häält,

jõed tõstsid oma kohina.

R:

Ülevam kui paljude vete kohin,

võimsam kui meremüha on Issand ülal kõrges.

Sinu seadused on kindlad ja uskumist väärt,

Issand, sinu kojast pühadus igaveseks ajaks.

R:

(Teine lugemine Ilml ,5b-8)

Lugemine püha apostel Johannese ilmutuse raamatust:

Jeesus Kristus on ustav tunnistaja, esmasündinu surnute seast, maa kuningate valitseja. Tema armastab meid ja on lunastanud meie patud oma vere läbi. Tema on teinud meid kuningateks ja preestriteks Jumala, oma Isa ees. Temale olgu kirkus ja võim igavesest ajast igavesti. Aamen.

Vaata, ta tuleb taeva pilvedega ja kõikide silmad saavad teda näha, ka nende

silmad, kes tema läbi torkasid, ning kõik rahvad maa peal nutavad tema pärast.

Jah, aamen. Mina olen alfa ja oomega, ütleb Issand - Jumal, kes on ja kes tuleb

- Kõigeväeline.

See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Mk 11,9.10)

Halleluuja. Kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel,

kiidetud olgu meie esiisa Taaveti kuningriik. Halleluuja.

(Evangeelium Jh18 ,33b-37)

Lugemine püha Johannese evangeeliumist:

Sel ajal küsis Pilaatus Jeesuse käest: "Kas sina oled juutide kuningas?" Jeesus vastas: "Kas sa ütled seda omast peast või on seda sulle keegi minu kohta öelnud?" Pilaatus kostis vastuseks: "Kas olen mina siis juut? Sinu oma rahvas ja ülempreestrid on sind andnud minu kätte. Mida oled sa teinud?" Jeesus ütles:

"Minu kuningriik ei ole sellest maailmast. Kui mu kuningriik sellest maailmast

oleks, küll siis mu sulased oleksid võidelnud, et mind ei oleks antud juutide kätte. Aga minu kuningriik ei ole sellest maailmast." Pilaatus ütles: "Ja siiski, kas sa oled kuningas?" Jeesus vastas: "Need on sinu sõnad, et ma olen kuningas. Selle jaoks ma olen sündinud ja tulnud maailma, et tõest tunnistada. Ja igaüks, kes on tõe seest, see kuulab minu häält." See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, rääkisin kord siin Saksamaal ühele oma tuttavale kuulsast pankurist, kes üritanud ühes kolmanda maailma piirkonnas organiseerida panku, millest vaesed inimesed soodsat mikrolaenu saaksid. Ometi pidi ta oma pettumuseks kogema, et kõige rohkem raskusi tekkis selle piirkonna ainsas kristlikus riigis: kristlased nimelt usuvad, et kui Jumal neile kõik nende võlad andestab, siis peavad seda ka pangad tingimata tegema.

Küsisin siis oma vestluskaaslaselt, et kas ta aimab, missugusest riigist võiks olla jutt. "Saksamaast," vastas mu tuttav sakslane, ilma et oleks vajanud murdosa sekunditki järelemõtlemiseks... Nojah, ma arvan et Saksamaa ei ole vist veel ikka päris kolmanda maailma riik. Aga sakslaste kõhklematu valmisolek ennast kõigis maailma pattudes süüdi tunda saab vahel lausa imestamisväärset mõõtmel.

Paraku kui tunda end süüdi pattudes, milles kuidagi süüdi olla ei saa, võib see tähendada, et tegelikud patud jäävad märkamata. Pealegi annab Jumal andeks ikka ainult need patud, mida mitte üksnes kahetsetakse, vaid mida pärast kahetsemist enam ei korrata.

Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

Armsad vennad ja õed. Kui Jossif Stalinilt küsiti, kas II maailmasõja järgsel rahukonverentsil ei peaks osalema ka rooma paavst, kostnud Stalin: "Kes see paavst niisugune on? Kui palju on tal diviise?" Kui paavst Pius XII 1953. aastal Stalini surmast kuulis, olevat ta öelnud: "Nüüd saab ta näha, kui palju diviise meil on".

Nii kõnelevad legendid. Paraku: kui paljude inglileegionide üle Pius XII ise kamandama hakkas, eks pidi temagi seda alles pärast oma surma teada saama. Jumala Riik ei ole sellest maailmast - ei enne ega nüüd. Kuid pilt, mis meile avaneb tänasest evangeeliumist, kus Jeesus seisab Pilaatuse ees, näitab üsna hästi, missugune on ilmaliku ja vaimuliku võimu vahekord.

Stalini ülbe küsimus paavsti diviiside kohta näitab meile väga teravalt seda, missuguste ohtudega on kirik pidanud läbi ajaloo toime tulema. See peaks panema meidki mõtlema sellele, missugustele väljakutsetele pidi kirik vastama, et suuta oma mõju maailmas säilitada ilma maapealset armeed omamata. Ilmselt peitub siin üks peamist põhjuseid, miks me leiame kiriku ajaloos nii palju problemaatilist.

Toogem mõned näited, mis põhinevad tuntud faktidel: kirikuriigi loomine VIII sajandil võltsitud dokumentide alusel; ristisõjad, mis olid ellu kutsutud, et suunata kuningate tähelepanu mujale, nii et neil ei tuleks pähe kirikuriiki rünnata; indulgentsid ehk patukustutuskirjad, mis võimaldasid paavstil oma rikkusega ka Euroopa monarhidele muljet avaldada, vahel neid lausa ära osta; inkvisitsioon, mis aitas ilmalikel valitsejatel paljastada religioosete loosungite taha peitunud poliitilisi mässajaid. Kui kirik oli osanud end kuningatele vajalikuks teha, pidid ka nemed kirikuga arvestama. Nagu ajaloost on ilmnenu, pole isegi tsölibaat - preestrite abielukeeld - kutsutud ellu ainult selle jaoks, et vaimulikud hoolitseksid rohkem kiriku kui oma perekonna eest, vaid ka teisel põhjusel: selleks, et raskete aegade tulles poleks neil naist ega lapsi, kelle represseerimise kaudu saaks vaimulikult midagi välja pressida.

Nagu kasvõi nendest vähestest näidetest märgata võib, on kiriku juhtimine maailma geopoliitilistes tõmbetuultes nõudnud alati äärmiselt kõrgeid diplomaatilisi võimeid. Kuid isegi eelloetletud kompromissid ja kavalused ei aidanud alati - neist hoolimata olid paavstid sageli taandatud ilmalike valitsejate marionettideks, paljud paavstid mõrvati, paavstitroonile upitati ümberkaudsete ilmalike valitsejate sugulasi. Kõigele diplomaatiale vaatamata on kiriku püsijäämine olnud palju kordi noateral.

Nagu eelnevast välja tuleb, pole kirikul kunagi olnud meeldivat vabadust eksisteerida ilmalikust võimust täiesti sõltumata, sest kui ta oleks keskendunud ainult vaimsetele teemadele, oleks ta maiste võimumängurite poolt kiiresti hävitatud. Nii nagu Jeesus löödi lõpuks risti roomlaste okupatsioonivõimu huvides, rooma sõdurite kätega, on sama saatus olnud ka tema kirikul, mis on pidanud korduvalt omamoodi surnuist üles tõusma. Sellepärast on kõiki asjaolusid realistlikult hinnates isegi raske ette kujutada, et kirik oleks võinud oma ülesannet väga palju paremini täita. Kiriku võimuambitsioonides on kindlasti palju küsitavat, kuid me ei tohi unustada, et ilmalikud valitsejad tavatsevad poliitikas kasutada kaugelt julmemaid, petlikumaid ja reetlikumaid vahendeid kui kirik seda kunagi endale lubada saaks, ning lõppude lõpuks - neil on ju ka veel diviisid... Paraku inimesel, kes pole ajalukku süvenenud, tulevad etteheited kiriku aadressil kergesti üle huulte, ja need kristlased, kes samuti ajalugu hästi ei tunne, peavad kohmetusega silmad maha lööma, oskamata pilgetele vastuargumente esitada.

Ma usun, armsad õed ja vennad, et paljudel meie seast on olemas kogemus, kus meil tuleb isiklikus või tööelus teha raskeid otsuseid, mida teised ei mõista ja isegi pahaks panevad ning mida me ei suuda ammendavalt põhjendada. Paavstid ja teised kirikjuhid on tegelikult ju ka üksnes inimesed, nad on pidanud tegema valikuid ja langetama otsuseid, teadmata seejuures mida tulevik toob. Mõned neist valikutest on õnnestunud, mõned mitte, aga kui me ei anna endale aru kirikujuhtide reaalsetest võimalustest, on meil raske kirikut ja selle tasakaalustavat rolli ühiskonnas vääriliselt hinnata. Igal juhul võib ajalugu põhjalikumalt vaadeldes väita, et kui kiriku mõju maailma poliitikas jätkuvalt väheneks, siis maailm pigem kaotaks sellest kui võidaks. Kuid suureks mureks pole siiski põhjust: riiki, mis ei ole sellest maailmast, ei saa inimene hävitada, see riik suudab ka surnuist üles tõusta. Aamen.